

HSO/Tasy
Outi Viitamaa-Tervonen

17.11.2011

Liite 2

Samapalkkaisuusohjelman sisällölliset painopisteet ja toimintatavat 2011 -2015

Tausta

Samapalkkaisuusohjelman kolmas toimintakausi alkaa. Hallitus jatkaa ohjelman toteuttamista tavoitteenaan sukupuolten palkkaeron selkeä kaventaminen niin, että naisten ja miesten palkkaero on enintään 15 prosenttia vuonna 2015. Ohjelman päätavoitteen varmistamiseksi on asetettu korkean tason johtoryhmä, jonka puheenjohtajana toimii tohtori Pentti Arajärvi. Naisten ja miesten ansiotasojen ero kaventui yhden prosenttiyksikön vuoden 2006 viimeisestä neljänneksestä vuoden 2009 viimeiseen neljännekseen.

Naiset ansaitsevat tällä hetkellä keskimäärin 82,0 prosenttia miesten ansioista (3. vuosineljännes 2011, ansiotasoindeksi, Tilastokeskus). Päätavoitteen saavuttaminen on selkeästi haasteellista. Talouden epävarmuustekijät vaikuttavat talouteen ja työmarkkinaratkaisujen liikkumavaraan. Työmarkkinajärjestöt pääsivät lokakuussa sopuun laajasta työmarkkinaratkaisusta, joka on pohjana alakohtaisille työehtosopimusneuvotteluille. Raamisopimus ei pidä sisällään tasa-arvo- eikä samapalkkaisuuseriä. Ratkaisun kattavuus ratkeaa 25.11. mennessä.

Kolmannen kauden sisällöllisiin painopisteisiin ja toimintatapoihin vaikuttavat ohjelman kokonaisarviointi ja seurantaryhmän keväinen kannanotto ohjelman jatkamisesta ja sisällöstä sekä hallitusohjelman kirjaukset.

Sisällölliset painopisteet

Ohjelman osatavoitteita tulee tarkastella kriittisesti päätavoitteen kannalta ja keskittää resursseja keskeisiin painopisteisiin. Tutkimus- ja kehittämishankkeet vaikuttavat painotuksiin.

Nopeasti samapalkkaisuusohjelman päätavoitteeseen vaikuttavia ovat:

- palkka- ja sopimuspolitiikka
toimenpiteitä mm. sukupuolten palkkaeron tiivis seuranta. Työelämän rakennemuutosta selvittävän hankkeen sekä Tasa-arvon vahvistaminen palkka- ja sopimuspolitiikassa - hankkeen tulosten hyödyntäminen. Teetetään arvio työehtosopimusten vaikutuksesta naisten ja miesten palkkoihin (VM: n tulo- ja kustannuskehityksen selvitystoimikunnan arvio vuonna 2014)
- tasa-arvosuunnitelmat ja palkkakartoitus
toimenpiteitä mm. tasa-arvosuunnitelmien määrän ja laadun edistäminen. Tutkimus tasa-arvosuunnittelun toimivuudesta sekä siihen liittyvät toimet.
- palkkausjärjestelmät
toimenpiteitä mm. työn vaativuuteen ja henkilökohtaisen työsuorituksen arviointiin perustuvien palkkausjärjestelmien edistäminen ja työehtosopimusten

+ vahvoja



kehittäminen. Työmarkkinajärjestöjen palkkatietämysthankkeen tuloksia hyödynnetään.

Hitaammin samapalkkaisuusohjelman päätavoitteeseen vaikuttavia ovat:

- naisten ja miesten perinteisen työnjaon (segregaation) muuttaminen työelämässä
toimenpiteitä mm. segregaaation lieventämistyöryhmän toimenpiteiden toteuttaminen, sukupuolten tasa-arvo huomioon otettujen suunnitelmien perusteissa, Naisten työurat - hankkeen tulosten hyödyntäminen, sukupuolistereotyyppioihin vaikuttaminen koulutus- ja uravalinnoissa sekä työmarkkinoilla.
- työn ja perheen yhteensovittaminen
toimenpiteitä mm. niiden toimien tehostaminen, jotka kannustavat perheväpöiden tasaisempaan jakautumiseen vanhempien välillä. Vanhempainvapaa- kautta tulisi pidentää erityisesti lisäämällä isille kohdennettua osaa vapaista. Tarkastellaan myös muita työn ja perheen yhteensovittamista helpottavia toimia, kuten erilaisia työtekomuotoja ja joustavia työaikajärjestelyjä sekä työn organisointia ja työpaikkakulttuureita.

Julkinen sektori on Kataisen hallituksen ohjelmassa erityishuomion kohteena. Sektö- rin haasteisiin panostetaan samapalkkaisuusohjelmassa.

Ohjelman toimintatavat

Korkean tason johtoryhmän ja asiantuntijaryhmän työ organisoidaan tehokkaasti. Johtoryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa ja sen tehtävänä on varmistaa tavoittei- den saavuttaminen. Asiantuntijaryhmä toteuttaa ja seuraa toimenpiteitä ja koordinoi käytännön työtä. Sosiaali- ja terveysministeriö koordinoi toimintaa, toimintasuunni- telmassa tulee näkyä kaikkien osallisten oma toiminta.

Ohjelma voimistaa informaatio-ohjausta eri toimenpiteissä. Se myös parantaa näky- vyyttään. Yhtenä välineenä ovat johtoryhmän kevään kokouksen yhteydessä pidettävä samapalkkafoorum ja Euroopan samapalkkaisuuspäivän tiedotus. Ohjelma tekee yh- teistyötä työmarkkinajärjestöjen pyöreän pöydän kanssa. Eurooppalaista samapalkkai- suuskeskustelua hyödynnetään ja lisäksi haetaan pohjoismaista samapalkkaisuusnäkö- kulmaa mm. järjestämällä yhteinen asiantuntijatapaaminen.

